EELNÕU
03.11.2026

VABARIIGI VALITSUS

MÄÄRUS

Terviseseisundi tõttu kodakondsuse ja pikaajalise või tähtajalise elaniku elamisloa taotleja eksamitest vabastamise ning eksamite sooritamise korra määramise tingimused ja kord

Määrus kehtestatakse kodakondsuse seaduse § 35 lõike 10 ning välismaalaste seaduse § 250 lõike 1 punkti 3 alusel.

§ 1. Määruse reguleerimisala

Määrus kehtestab tingimused ja korra, mille kohaselt kodakondsuse ja pikaajalise või tähtajalise elaniku elamisloa taotleja (edaspidi *taotleja*) võib terviseseisundi tõttu sooritada eesti keele ning kodakondsuse taotleja kodakondsuse seaduse ja Eesti Vabariigi põhiseaduse tundmise eksamid üldisest korrast erineva ulatuse ja viisiga või vabastatakse ta nende eksamite sooritamisest.

§ 2. Raviarsti terviseseisundi teatis

Inimese terviseseisundit, kes soovib eesti keele ning kodakondsuse seaduse ja Eesti Vabariigi põhiseaduse tundmise eksamid sooritada üldisest korrast erineva ulatuse ja viisiga või soovib nendest eksamitest vabastamist, kirjeldab raviarst, kes väljastab tema terviseseisundi kohta teatise.

§ 3. Eksamite ulatuse ja viisi määramise või eksamist vabastamise otsuse tegemine ja pädevus

(1) Paragrahvis 4 lõikes 3 nimetatud dokumentidele tuginedes määrab Haridus- ja Noorteamet (edaspidi *amet*) taotleja eesti keele ning kodakondsuse taotleja kodakondsuse seaduse ja Eesti Vabariigi põhiseaduse tundmise eksami sooritamise ulatuse ja viisi või vabastab eksamite sooritamisest.

(2) Amet kaasab eksamite sooritamise ulatuse ja viisi määramise või eksamist vabastamise otsuse (edaspidi *otsus*) tegemisse eksperdid.

§ 4. Eksamite ulatuse ja viisi muutmise või eksamitest vabastamise taotlus

(1) Inimene, kes terviseseisundi tõttu ei ole võimeline sooritama eksameid üldises korras, esitab

ametile taotluse eksamitest täielikuks vabastamiseks või eksamite sooritamise ulatuse ja viisi muutmiseks.

(2) Kui taotleja taotleb eksamitest täielikku vabastamist, kuid ameti hinnangul ei ole täielik vabastamine põhjendatud, hindab amet taotleja terviseseisundist tulenevat võimekust sooritada eksamid muudetud ulatuses või viisil..

(3) Taotlusele lisatakse vähemalt järgmised dokumendid:
1) raviarsti teatis;
2) selle olemasolul Sotsiaalkindlustusameti otsus inimese puude raskusastme tuvastamise kohta vastavalt puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seadusele;
3) eksamiosast või eksamist vabastamise taotluse korral psühhiaatri või kliinilise psühholoogi kognitiivse profiili kirjeldus;
4) nägemis- või kuulmispuuetega taotleja puhul raviarsti hinnang taotleja võimekuse kohta sooritada eksam või selle osad pärast kompenseerivat sekkumist.

(4) Inimese eest võib taotluse esitada ka tema esindaja. Esindusõigust tõendatakse kirjaliku volitusega või seaduses sätestatud muul alusel.

§ 5. Taotluse läbivaatamine

(1) Taotluse läbivaatamisel võib amet suunata inimese täiendavasse ekspertiisi, nõuda täiendavate dokumentide esitamist, samuti kutsuda taotleja taotluse läbivaatamise juurde.

(2) Amet võib kaasata taotluse läbivaatamise menetlusse täiendavate ekspertidena teatise väljastanud raviarsti ja ka teisi spetsialiste.

(3) Ameti otsus vormistatakse kirjalikult.

(4) Otsus toimetatakse taotlejale kätte mitte hiljem kui 14 tööpäeva jooksul pärast otsuse tegemist.

§ 6. Ameti otsus

(1) Amet võib oma otsusega:
1) jätta taotluse rahuldamata;
2) rahuldada taotluse täielikult, vabastades taotleja eksamite sooritamisest;
3) rahuldada taotluse osaliselt, määrates kindlaks eksamite sooritamise ulatuse ja viisi või vabastades taotleja osaliselt eksami sooritamisest.

(2) Eksamite sooritamise ulatuse ja viisi määramise otsuses tuuakse välja, millises ulatuses ja mil viisil tuleb inimesel eksam sooritada. Eesti keele eksami puhul võib amet vabastada taotleja mõne eksami osa sooritamisest, samuti näha ette eksami suulise osa asendamise kirjalikuga ja vastupidi. Otsusega võib eksami sooritamiseks ette näha ka muid taotleja terviseseisundist tulenevaid mõistlikke erisusi.

(3) Eksamite sooritamisest vabastamise otsus tehakse juhul, kui inimese terviseseisundist tulenevalt ei ole eksamite sooritamine võimalik või otstarbekas ka muudetud ulatuses ja viisil.

(4) Otsus peab olema põhjendatud, märkides otsuse andmise faktilise ja õigusliku aluse ning kaalutlusõiguse teostamisel lähtutud kaalutlused.

§ 7. Määruse kehtetuks tunnistamine

Vabariigi valitsuse 13. detsembri 2007. a määrus nr 247 „Isiku terviseseisundist tulenevalt kodakondsuse või pikaajalise elaniku elamisloa taotleja eesti keele ning kodakondsuse taotleja «Kodakondsuse seaduse» ja Eesti Vabariigi põhiseaduse tundmise eksami sooritamise ulatuse ja viisi määramise või nimetatud eksamite sooritamisest vabastamise tingimused ja kord“ tunnistatakse kehtetuks.

§ 8. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 2027 aasta 1. jaanuaril.

Kristen Michal
peaminister

Kristina Kallas
haridus- ja teadusminister

Keit Kasemets
riigisekretär